

Vätterninfo nr 2:2013 september

Nu byter vi layout!

Hösten 2003 påbörjade Vätternvårdsförbundet ett nyhetsbrev som endast skulle skickas ut digitalt. Det följdes av ytterligare 21 st och når idag en sändlista på ca 600 epostadresser. Efter tio år ändrar vi nu layout för att enklare kunna serva intresserade runt Vättern med "smått och gott". Nyhetsbrevet utkommer 2-4 gånger per år. Är du inte prenumerant? [Anmäl här](#).

Vätterndagen 14 november i Hjo

För sjätte gången genomförs Vätterndagen den 14 november då föredrag genomförs om aktuella frågor, forskning och aktiviteter i/runt Vättern. Årets version äger rum på Medborgarhuset Park i Hjo i samverkan med Hjo kommun som dessutom passar på att fylla 600 år. Alla välkomna!

Årets tema är "I djupet av Vättern" och på programmet kommer vi höra om småkryp på djupet, istidsrelikter, kräftor, om skred som orsakat tsunamis i Vättern, bottenars betydelse för olika fiskarter samt om dykning i Vättern bl a på vraket Eric Nordewall.

Dessutom ges presentation om boken "Den märkvärdiga sjön Vättern" som är en återutgivning av Urban Hjärnes och Daniel Tiselius skrifter från tidigt 1700-tal innehållande undersökningar i Vättern. Där kan man läsa om eldsken, vattuskott och om hur Vättern sammanhänger med underjordiska kaviteter. Boka dagen, och tryck ut och sätt upp **affischen** på er arbetsplats eller webbsida!

Om tidigare **Vätterndagar** finns information [här](#).

Anmälan görs på www.vattern.org, **anmälan** (kostnad 200 kr, fika, lunch och konferensinformation ingår). För information: Ann-Sofie Weimarsson 036-39 50 61 E-post. ann-sofie.weimarsson@lanstyrelsen.se

Boken "Den märkvärdiga sjön Vättern"

Nu är den klar! I tre skrifter från tidigt 1700-tal beskrivs vad som då var "nationellt känt" om Vättern, och som förmodligen kan anses vara den nationella vetenskapliga kunskapsnivån om sjön för den tiden. Urban Hjärnes skrift utgörs av dokumentation av vad som hörts och sagts om Vättern. Daniel Tiselius skrifter utgörs däremot av observationer och mätningar.

Det är Vätternvårdsförbundets förhoppning att boken kan användas i dagens miljörelaterade frågeställningar. Om inte annat utgör skrifterna en ren historisk dokumentation. Föredrag kommer på **Vätterndagen** i Hjo den 14/11.

Det har länge varit en ambition för Vätternvårdsförbundet att återutge skrifterna.

Detta har blivit möjligt genom bidrag från Havs- och vattenmyndigheten, Länsstyrelserna runt Vättern, Vätternvårdsförbundet samt Regionarkivet i Göteborg. Boken kan beställas på [Vätternvårdsförbundets kansli](#), kostnad 200 kr, säljs givetvis även på Vätterndagen 14/11. För information: Måns Lindell, telefon 036- 39 50 53, e-post: mans.lindell@lansstyrelsen.se

Nu finns även hemsidor för "den samordnade recipientkontrollen i Vätterns tillflöden

Miljöfarliga verksamheter ska förvissa sig om sin miljöpåverkan. Detta sker ofta gemensamt i s k recipientkontrollförbund. I norra Vättern finns SRK Norra Vättern och i söder SRK Södra Vätterns Tillflöden. SRK står för Samordnad RecipientKontroll. Nu finns dessa båda förbund med egna hemsidor där t ex årsskrifter mm tillgängliggörs. Detta har varit möjligt med stöd från Vattenmyndigheten Södra Östersjön till Vattenrådet för Vättern. Du finner [Norra Vättern här](#) och [Södra Vättern här](#).

Huvudman för norra Vättern är Askersunds kommun och för södra Vättern Jönköpings kommun.

Bättre ställt med harrleken 2013 än på länge!

Hela 38 vattendrag besöktes våren 2013. Harr observerades i 14 vattendrag och i majoriteten av dessa observerades fler harrar jämfört med 2005-2012. [Läs sammanställningen av lekfishräkningen här](#).

Det finns nu [filmer på Youtube](#) om hur inventering av harr går till i några Vätternbäckar: Holmån, Hjällöbacken, Knipån, Hökesån, Rödån och Skåmningsforsån, filmade av Magnus Gustavsson. Har du mer Vätternfilmer? [Hör av dig så vi kan samla dem här](#).

Tack till alla personer som på sin fritid hjälper till att inventera harrens lekvattdrag. Vi hoppas också att flertalet av er har möjligheten och viljan att delta vid årets öringlek och nästa års harrlek. För information: Beatrice Alenius på 036-395271, e-post: beatrice.alenius@lansstyrelsen.se

Mineralutvinning och biosfärområde – går det ihop?

Ja, den frågan diskuterades den tredje juni då en workshop anordnades inom Östra Vätternbranterna på Gyllene Uttern kring "Gruvbrytning och hållbar utveckling – hur går det ihop?". På mötet deltog ca 60 personer från olika organisationer och intresseområden. Speciellt inbjudna var Jean-Phillipe Messier från Kanada (se bilden) och som berättade om att det finns gruvbrytning i drygt 20 av världens biosfärområden, och särskilt förekommande i Canada. Per Eriksson, kommunalråd från Askersund informerade hur det är ur ett kommunalt perspektiv med en gruva (Zinkgruvan). Även diskussioner hölls. [Resultatet av workshopen kan du läsa här](#). För mer information kontakta Simon Jonegård på Östra Vätternbranterna, telefon: 036-10 27 58, E-post: simon.jonegard@destinationjonkoping.se

Den 22 juli erhöll Tasman Metals av miljöprövningsdelegationen i Östergötland tillstånd för provbrytning av 200 kubikmeter material vid Norra Kärr. Beslutet omfattade även ett verkställighetsförordnande, vilket innebär att provbrytning av 200 m³ berg kan ske trots att beslutet överklagats. Beslutet om verkställighetsförordnande från miljöprövningsdelegationen i Östergötland överklagades (inhibition begärdes) först till Mark- och miljödomstolen och senare till Mark- och miljööverdomstolen. Båda domstolarna har nu avslagit respektive inte beviljat dessa överklaganden prövningstillstånd. Mer info finns på [Tasman Metals webbsida](#).

Riksintresse dricksvatten i Vättern? Tre anläggningar föreslagna!

Det kanske mest uppenbara framtida samhällsnyttan i framtiden gällande Vättern är dess vikt som råvattenkälla för dricksvattenproduktion. Konstigt nog är inte sjön upptagen som riksintresse för denna

aspekt men utgör riksintresse för flera andra aspekter. Och det verkar svårt med gällande lagstiftning och riktlinjer att få själva "baljan" att bli riksintresse! Istället kan endast anläggningar d v s vattenintag pekats ut och då handlar det först och främst om distributionen av vatten snarare än själva vattnet! Nu har länsstyrelserna runt Vättern föreslagit tre sådana anläggningar: Hågebergs vattenverk i Jönköpings kommun som har gemensamt nät med Brunstorps vattenverk i Huskvarna, Skaraborgsvattens intag och ledning vid Hjällö i Hjo kommun, samt Motala vattenverk som förvisso inte förser tillräckligt många människor med Vätternsvatten men har stor kapacitet. Flera stora vattenproducenter har i remissomgångar haft synpunkter på att ändring i lag bör till så

att täkterna ges större betydelse.

Läs om vilka områden som pekats ut. För information: Måns Lindell, telefon 036-39 50 53, e-post: mans.lindell@lansstyrelsen.se

Här tas prover i/runt Vättern

Vätternvårdsförbundet har tagit fram ett program för att på ett enkelt sätt visa var provtagningar runt Vättern görs. Enkla grafer på trender av vattenkemi mm visas. Även länkar till olika vatteninformationssystem ges t ex VISS. I förlängningen kan även t ex fiskevårdsplaner länkas upp. **Prova här.** Tanken är att uppdatera systemet fler gånger per år. För information: Måns Lindell, telefon 036- 39 50 53, e-post: mans.lindell@lansstyrelsen.se

Hur har årets kräftfiske varit?

Årets kräftfiske kommer troligen sammanfattas som ett av det bästa fångståren både för yrkesfisket, privata samt allmänhetens fiske, säger Michael Bergström, fisketillsyningsman på Vättern. Både storlek och mängd på kräftor har på vissa ställen varit bra mycket bättre än tidigare säsonger. Allmänhetens fem helger är nu avslutade och tillsyningen har varit intensiv i år! Som vanligt!

Den operativa tillsynsverksamheten har hittills i år gjort hela 41 polisanmälningar under kräftfiskeperioden vilket är ca 30% mer än vanligt beräknat för helår. Och då återstår fortfarande några månader på året. Tyvärr är det en annan typ av rekord det med. Det har beslagtogs ungefär 400-450 st kräftburar och några kräftsumpar. Senaste helgen beslagtogs ca 450 m spöknät som innehöll ca 800 kräftor och ruten fisk. Beslaget var möjligt efter tips från allmänheten, fortsätter Michael Bergström.

Kräftsäsongen och helger har haft varmt väder och lugna vindar vilket medfört att mycket folk varit ute, även det ett mått på att årets kräftsäsong varit mycket bra. Överlag blir regelefterlevnaden bättre för varje år. Dock förekommer fortfarande storskaligt tjuvfiske, avslutar Michael Bergström. För information: Fisketillsyn Vättern på 070-6009151 eller epost: michael.bergstrom@lansstyrelsen.se.

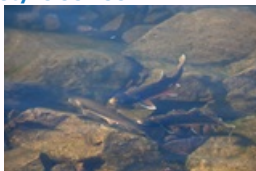
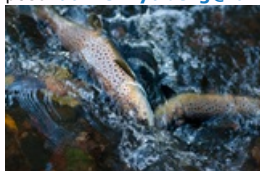
Kan man göra en musikvideo med Vättern?

Ja, det kan man! Kansliet "sprang över" en musikvideo inspelad på Vätterns is med gruppen "Clean Bandits". **Se och lyssna.** Vättern på sin bästa sida kommer en bit in.

Rödingen och Öringens dag. Ses vi på plats?

Söndagen den 27 oktober genomförs återigen den återkommande och mycket omtyckta Rödingen & Öringens dag. Under dagen, som förhoppningsvis bjuder på sol och svaga vindar i sedvanlig stil, kan röding och öring beskådas från första parkett såväl i Jönköping/Huskvarna som i Habo. Mer information kommer finnas tillgänglig via Vätternvårdsförbundets, Länsstyrelsens, SNF:s och kommunernas hemsidor men redan nu är det alltså läge att boka datumet i era kalenderar. Välkomna! Och är det så att "röding-och öringssdagar" förekommer på andra håll - låt oss veta! Vi ser gärna att konceptet sprids runt sjön. För information: Daniel Rydberg, telefon: 036-39 54 30, e-post: daniel.rydberg@lansstyrelsen.se

Dioxiner i sik från Vättern

I somras kom "larm" från Livsmedelsverket om att sik från Vättern innehöll höga miljögiftshalter. Larmets tajming innebar ett stort tapp för försäljningsställena runt Vättern. Vätternvårdsförbundet konstaterade snabbt att uppmätta halter var lägre än i röding, öring och lax som det finns **kostrekommendationer** för och medelhalten var dessutom lägre än gränsvärdet för saluförbud. Länsstyrelserna runt Vättern gick därför ut med information om att saluförbud inte var beslutat med anledning av "larmet" och ska fram till den 30/9 2013 meddela Livsmedelsverket vilka åtgärder som utförts eller planeras med anledning av miljögiftshalterna i sik. Det innebär alltså att det inte är saluförbud för närvarande och inte säkert att det blir så heller. Däremot kommer under hösten ytterligare prover tas, datamaterialet granskas m m.

För information: Malin Setzer, telefon:
036-39 51 85, e-post:
malin.setzer@lansstyrelsen.se

Nätverksträff Stora Sjöar

Den 18-19 september äger ett unikt möte rum i Västerås. Då kommer för första gången styrelserna i vattenvårdsförbunden i Sveriges tre största sjöar Vänern, Vättern och Mälaren att träffas. Vid besöket ska dricksvattenförsörjning, översvämningar, främmande arter och mycket mer diskuteras. Tanken är att genom utbyte av erfarenheter förbättra arbetet i respektive förbund och också att hitta potentiella samarbeten.

Många vattenfrågor är aktuella just nu i de stora sjöarna och det är viktigt att vi slår vakt om alla de värden och ekosystemtjänster som våra sjöar förser oss med. Det är lätt att ta dem för givet, men de följs inte upp av sig själva. Därför tror vattenvårdsförbunden att det är värdefullt att stärka samarbetet.

Självklart innehåller träffen både en båttur på Mälaren och målargös på menyn och såväl kommuner, naturvårdare, fågelskådare och yrkesfiskare kommer att besökas under turen.

Yttrande, remissvar och mötesprotokoll - vill du följa verksamheten?

Är du sugen på att följa förbundets verksamhet eller vad som händer i vattenrådet för Vättern? Vätternvårdsförbundet publicerar fortlöpande **yttrande och remissvar** och **mötesprotokoll för styrelsen, förbundsstämmor och verksamhetsutskott** samt för **Samförvaltning Fiske** här.

Senaste publikationerna från Vätternvårdsförbundet

Rapportserien (tryckta dokument)

-

Faktaserien (endast digitala dokument)

2013:2 Sammanställning av resultat från standardiseringsförsök av flugutterfiske 2012 (pdf)

2013:3 Uppföljning av dammsäckningar och dammutrivningar i Knipån, Hökesån och Tabergsåån (pdf)

2013:4 Undersökningar av öringsmoltproduktion (pdf)

2013:5 Provfiske efter flodnejonöga i Vätterns tillflöden (pdf)

2013:6 Kort sammanställning av lekfishräkningen våren 2013 (pdf)

Redaktör: Måns Lindell
Adress: Vätternvårdsförbundet, 551 86 Jönköping
Telefon: 036-39 50 00
Webbplats: www.vattern.org

[Klicka här för att avregistrera din e-postadress](#)
[Klicka här för att läsa brevet i din webbläsare](#)
[Tipsa en vän!](#)

Postman